

Kedvezményes hirdetési akció

A Délmagyarország az idén ünnepli alapításának 80. évfordulóját. Ebből az alkalomból a legidősebb magyarországi vidéki lap munkatársi gárdája meglepetéssel kíván kedveskedni olvasóinak. Ehhez szeretnénk szegedi és környékbeli hirdetőinket megnyerni. Többek között — a szokásos hirdetési tarifánál olcsóbban — kedvezménytel kínálunk hirdetési lehetőséget. Kérjük, aki részt kíván venni akciónkban, postacímünkre (Szeged 6701, Postafiók 153, vagy Szeged, Tanácsköztársaság útja 10.) küldje el hirdetési igényét, vagy jelezze ezt a 12-847-es (üzenetrögzítő) telefonunkon. Az érdeklődőknek bővebb felvilágosítással szolgálunk a 24-633-as telefonszámon is.

Földhivatalok — vissza a MÉM-hez

Szó szerint rendet teremthet a Minisztertanácsnak a földügyi szakigazgatási tevékenységéről és annak szervezetéről alkotott rendelete, amely a Magyar Közlöny idei 30. számában jelent meg. A rendelet ugyanis kimondja, hogy a földügyi szakigazgatási munka központi irányítását ezután a mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszter látja el.

A MÉM szakértője szerint a Minisztertanács rendelete a földhivatali munka korszerűsítésének jogi alapot biztosító első lépés. Ugyanakkor tény, hogy önmagában sem ez, sem a közeljövőben megjelenő végrehajtási rendelet nem biztosítja a hivatalok és a dolgozók helyzetének azonnali javulását. Az adminisztratív intézkedések ugyanis csak a lehetőséget adják ahhoz, hogy a földhivatalok belső szervezeti átalakulása is megkezdődjék.

Még mindig a szénhidrogén? — Csak az öntözést fejlesztik — A tanácsi beruházásokat nem tudják befejezni Mindössze 84 millió a külföldi tőke

Zuhanórepülés

A beruházás 1989-ben is tovább csökkent. A megyei 8,2 milliárd forint folyó áron 4 százalékkal, volumenben — miután a beruházási ár-színvonal emelkedése meghaladta a 11 százalékot — 14-15 százalékkal kevesebb az egy évvel korábbinál. (Beruházásokra ennél kevesebbet utoljára 1984-ben fordítottak, az akkori közel 30 százalékkal alacsonyabb árszinten.) A hitelfeltételek szigorodása, a növekvő infláció, a magas kamatok hatására növekszik azon gazdálkodók köre, akik egyáltalán nem vállalkozhatnak fejlesztésre. A beruházásokra fordított összeg nem éri el az éves amortizáció mértékét sem, így az előregedett géppark, a 0-ára leírt állóeszközök magas aránya a termelés gazdaságosságát is veszélyezteti.

Az ipar állóeszköz-állományának bővítésére 3,7 milliárd forintot fordítottak. A beruházások legnagyobb része — az utóbbi évek fokozatos csökkenése ellenére — még mindig az energetikai ágazatokban valósult meg. Jelentősek a fejlesztések a dél-alföldi szénhidrogénmezők feltárásában és hasznosításában. A dollár elszámolású ipari export döntő hányadát adó feldolgozóipari ágazatok részesedése az ipari összes beruházásból fokozatosan 40 százalékra emelkedett: a hús-, a baromfi-, a pamut- és a malomipar, valamint a porcelángyártás fejlesztését az utóbbi években jelentős beruházásokkal alapozták, illetve alapozzák meg.

A mezőgazdasági beruházás folyó áron számolva is több mint egytizedével esett

Tönk szélén áll a gazdaság. A fennmaradás-hoz szerkezetváltásra, műszaki megújulásra lenne szükség. Az alkalmazott pénzügyi restriktív politika azonban nem kedvez a fejlesztéseknek. Az évtized közepi kisebb élénkületétől eltekintve, a beruházások a megyében évek óta csökkentek; 1981–1988 között évente közel 3 százalékkal, az időszak második felében ennek a duplájával. Az egy lakosra jutó beruházási összeg csaknem minden évben — a többi alföldi megyéhez hasonlóan — az országos szint alatt maradt.

Pénzügyi, finanszírozási gondok nehezítik a tanácsi beruházásokat is, így azok inkább a már folyamatban lévő befizetésére és kevésbé az új indítására koncentrálnak. Fejlesztéseik közül sok az évek óta elhúzódó beruházás, melyeknél az inflációs hatás fokozott költségnövekedést jelent, s a befizetést tovább késlelteti. Fedezethiány miatt szinte tervezhetetlen a Feszty körképnek helyet adó kiállítási épület átadásának időpontja. A forrásteremtés érdekében kiadott kötvény nem hozta meg a kívánt eredményt. A kiállítócsarnok befejezéséhez központi költségvetési támogatásra lenne szükség.

A szűkös beruházási keretek mellett fejlett technikai biztosító lehetőség a gazdálkodók számára a lízing, illetve a külföldi tőke bevonása vegyesvállalat-alapítás formájában. Az előbbi, már hagyományosabb konstrukció keretében 1989-ben közel 70 gazdálkodó szervezethez 810 millió forint értékű gépek kerültek. Az új vegyes vállalatokba a külföldi fél által hozott tőke értéke csupán 84 millió forint. Ennek több mint a fele állóeszköz (gép) apport, negyede törzsbetét (készpénz), ötöde pedig vásárolt részvény. A készpénz nagy részét gépbeszerzésre fordították.

Pálfalvi Zsoltné (KSH)

TÉNYEK | Szeged kis Chicago?

A Csongrád Megyei Főügyészség közelmúltban tartott értekezletére készült beszámolóban kétségbeesztő statisztikai adatokat láttam a bűnözés emelkedéséről. Osztja-e ezt a véleményt Kereszty Béla főügyész?

— Teljes mértékben. Nem szeretnék senkit ijesztgetni, de azt hiszem, eljött az idő, amikor — a hatóságokon túl — mindenkinek szembe kell néznie a keserű ténnyel: a megyében is nem várt mértékben emelkedett a bűnözés. Okait az unalomig emlegetjük, ismerjük. A társadalmi együttélés (szocialista) szabályainak nem sikerült betölteniük azokat a funkciókat, amelyekre az örök emberi, erkölcsi, etikai értékek hivatottak. Ezt a társadalmi méreteket jelentkező morális válságot szinte megjelejte az utóbbi évek egzisztenciális bizonytalansága. Tömeges méretű lett az elszegényedés. Ez a lehangoló tendencia már a nyolcvanas évek elején prognosztizálható volt, ám a napjainkban tapasztalható romlás mértékével senki sem számolt. Nem véletlenül vizsgáltuk az elmúlt öt esztendő statisztikáját. Hadd mondjak néhány számot! 1985-ben 5 ezer 288 ismertté vált bűncselekményt követtek el, 1989-ben 7 ezer 302-t. A közrend elleni bűncselekmények sorában feltűnő a garázdaság növekedése: öt év alatt megduplázódott. A gazdasági bűncselekmények megháromszorozódtak, és ugyancsak triplájára emelkedtek a devizás ügyek. A társadalmi tulajdon kárára történt lopások is majdnem megduplázódtak, a magán-személyek javai ellen pedig közel háromszorosára ugrott a lopások és a betöréses lopások száma.

— Az országos tapasztalatok azt mutatják, hogy különösen a nagyvárosi bűnözés terjed, Szeged is kis Chicago lesz?

— Félő. Ha a megye városaihoz hasonlítjuk, Szegeden és vonzáskörzetében tavaly közel tízszer annyi, ismertté vált bűncselekmény

történt, mint Csongrádon és környékén, négyszer annyi, mint Vásárhelyen és térségében. A város minden hiányossága szinte azonnal megmutatkozik a bűnelkövetési módokban. Kevés a garázs? Tucatszám török föl, vagy „csak” rongálják az autót, s nemcsak éjszaka, hanem fényes nappal is. A Cserepes sor újraélesztette a zsebeseket, virágnak a valutázás. S minthogy Szeged egyre inkább transzitiváros, fészke lett a nemzetközi bűnözésnek is. A megélhetési gondok miatt egyre gyakrabban lopnak élelmiszert — pincékből, hétvégi házakból, úgyszólván ahová csak bejutnak. Nem lehet szó nélkül hagyni a közúti közlekedést sem. Az utakon ugyanis éppoly lehetetlen állapotok uralkodnak, mint a közbiztonság terén. Sokan a turizmus fellendülésével, általánosságban a nagyobb forgalommal magyarázzák a félelmetessé vált magyarországi közlekedést. Ez részgazság, ugyanis a magyar vezetők éppoly nem vesznek tudomást a KRESZ-szabályokról, ugyanúgy nem tisztelik a záróvonalat, a stopláblát, mint például a jugoszlávok.

— Statisztikájukból ugyanakkor az is kiolvasható, hogy az élet elleni bűncselekmények száma, a kemény bűnözés egyelőre stagnál...

— Most valóban nem riadószókat az erre vonatkozó számok, de könnyen elképzelhető, hogy a banditizmus egyre kevésbé tiszteli az emberéletet. Tudniillik, a gyilkosságokhoz hasonlóan, a már említett bűncselekményformákban is jól megfigyelhető a tettesek féktelen indulata, gátlástalansága. Az agresszivitás egyszerűen ki-szerű jelensége lett a társadalmi és gazdasági változásoknak.

— Ki szab határt az elszabadult indulatoknak? A bűnüldöző szervek sokszor tehetetlenek...

— Nézze, ez a szembesülés természetesen fölháborodást kelt, először. Az ember szinte szóhoz sem jut egy utcai rablás hallatán, amelynek a

tisztességes öltözék — ing, nyakkendő — a támadás alapja. Am a tétlen felháborodással semmi sem változik. Legfeljebb idővel elfásulunk, belefáradunk, és mindennel szemben közömbössé válunk. Vannak már jelek. Fényes nappal nem lehet köcsiszelvődöket tördölni, csak akkor, ha a járókelők hátatfordítanak. Vagyis, ne bátorítsuk a bűnelkövetőket közömbösségünkkel, kényelemszeretetünkkel.

— Szervezzünk önvédelmi csoportokat?

— Az önvédelmi csoportok helyzete jogilag ma még tisztázatlan. Példát találunk rá Szegeden is, vitathatatlan érdemekkel. Azt hiszem, jót tenne a városnak egy, a rendőrséggel együttműködő önvédelmi szervezet. Egyelőre csakis az elriasztást szolgálhatná, hiszen az érvényes rendelkezések értelmében intézkedési jog nem adható nekik. S ez óriási veszélyforrás, mert képzelje el, hogy adott esetben egy tolvajt megruházó önvédelmi alakulat is ugyanúgy felelősségre kell vonni, mint az általuk elfogott tettest. Más lenne a helyzet, ha hatósági jogkörrel ruháznánk föl őket. Hosszú távon egyébként az üdülőtársaságoknak, az üdülőkörzetek tulajdonosainak sincs más választásuk, minthogy megkeressék, fölfogadják a vagyonőrzésre vállalkozókat.

— A vádhatóságnak van-e új leckeje az ellehetetlenülő közállapotok láttán?

— Nem is kicsi. Hallatlan teherterhelés az ügyészeknek, hogy egyáltalán, nyomon kövessék a számtalan jogszabályváltozást, ami az utóbbi hónapokra volt jellemző. A Büntető törvénykönyvnek például 12 lényeges rendelkezését változtatták meg a múlt évben. Ez pedig kifejezetten nehezíti az egységes jogértelmezést és jogalkalmazást. Mi vettük át a megszüntetett népi ellenőrzés feladatát. Nagy felelősséggel és sok munkával jár ez is.

Mag Edit

Stabil mérleg

Tegnap tartotta éves közgyűlését az Országos Kereskedelmi és Hitelbank Rt. Az igazgatóság beszámolt a részvényeseknek arról, hogy az OKHB 1989-ben viszonylag kedvező évet zárt, adózatlan nyeresége 11,2 százalékkal növekedett, s elérte a 6,3 milliárd forintot. A közgyűlés úgy döntött, hogy az 1989. évi nyereségből a részvényeseknek 14,46 százalékos osztalékot fizetnek ki. Miközben tavaly kevesebb jegybanki hitel állt az OKHB rendelkezésére, lényegesen növekedett a banknál elhelyezett betétek állománya. A letéti jegyek kibocsátása révén — ezeket elsősorban a lakosság vásárolta — 2,1 milliárd forinttal növelték a forrásokat.

Az OKHB 60 részvénytársaságban — köztük 13 pénzügyintézetben — és 29 kft.-ben érdekelt. Ilyen jellegű befektetéseit eléri a 2,3 milliárd forintot. Ebből származó bevétele 1989-ben 107 millió forint volt, az idén várható osztalék nagysága 300 millió forint körül alakul.

A bank nemzetközi megítélése szempontjából különösen fontos, hogy a Price Waterhouse, világszerte ismert könyvvizsgáló cég londoni irodája az OKHB mérleget áttekintve a bankot stabil pénzügyi helyzetnek minősítette.

Július 1-től

Önálló rendőrség

A rendőrség irányításával összefüggő feladatokról, valamint az új fogdaszolgálati szabályzatról tartottak sajtótájékoztatót tegnap, az ORFK Somlói úti új épületében.

Túros András rendőr vezérőrnagy, az ORFK vezetője elmondta: mivel a kormány március 12-én elfogadta a rendőrség átalakításáról szóló előterjesztést, az ORFK kiválik a Belügyminisztériumból, és július 1-jéig önálló hatáskörű szervvé alakul át. Az országos rendőrfőkapitány nem a belügyminiszter alárendeltje lesz, hanem maximális önállósággal és felelősséggel közvetlenül irányítja a rendőrség tevékenységét és szervezetét.

Az önálló rendőrség létrehozásáról először 16 éve született döntés, ám ezt akkor nem hajtották végre. A rendőrség beépült a Belügyminisztériumba, és jelképes hatáskörű, felelősség nélküli szervezetként működött. A rendőrség jelenlegi válsághelyzetéhez ez a többszoros irányítás is hozzájárult.

Az átalakulás után a belügyminiszter a rendőrség napi munkájába nem avatkozhat be, azonban ellenőrzési joga fennmarad. A miniszter nevezi ki az országos rendőrfőkapitányt és helyettesét, valamint ő határozza meg a rendőrség költségvetését. Túros András ezzel kapcsolatban megjegyezte: Nyugaton a rendőrség vezetője a köztársasági elnök nevezi ki. Az elgondolások szerint az országos rendőrfőnök jogköre a közrendi, igazgatásrendészeti és közlekedési hatóságok irányítására terjed ki, továbbá ő nevezi ki a megyei rendőrfőkapitányokat. Munkájukba közvetlenül is beavatkozhat. Úgy szintén a rendőrfőnök hatáskörébe tartozik majd a kétezer fős rendőri ezred — amely a terroristaellenes kommandókat is magába foglalja —, és a rövidesen létrehozandó repülőterti biztonsági szolgálat. Az ORFK-n megszűnnek a csoportfőnökségek, helyettük a polgári életben is megszokott főosztályok felállítására kerül sor.

A közlekedésrendészet — amit a 70-es évek közepén éppen a motorizációs robbanás idején elsovasztottak — különválik a közrendvédelemről. Országos bűnyűgyűjtésére újra létrehozják a központi nyomozó alosztályt, az államellenes és politikai ügyekre pedig az elkülönült vizsgálati osztályt.